

R

K

**EEN VLAAMS
WIELERDRAMA**

—
Louis van Dievel
& Michel Wuyts

MANTEAU

INHOUD

PROLOOG

Een koude dag in mei 7

1

Hij had maar één kind 19

2

Dat hij een ferme pens had gekregen 25

3

Ge hebt er u bij neer te leggen, Maria 32

4

De school kan mij geen zak schelen 39

5

Moet ge nu weten wie er aan mijn deur stond 52

6

Ik weet niet wat gij hebt tegen onze Rik 61

7

*Met een fulltimejob kan een mens toch niet
deftig trainen* 69

8

*Ineens komt hij daar op een fiets van Eddy Merckx
aangereden* 81

9

Ik wil maar één zaak weten, Mylène 94

10	
<i>Voor zottigheden uit boeken zou ze geen tijd meer hebben</i>	104
11	
<i>Uw schoonzoon is de trappers kwijt</i>	114
12	
<i>Waarom doet ge voort met die gast?</i>	127
13	
<i>Ik zie aan uw gezicht dat ge iets van plan zijt</i>	139
14	
<i>Ha, gijlie zijt stevenisten</i>	148
15	
<i>Kust mijn kloten</i>	157
16	
<i>Ik heb het veel te ver laten komen</i>	174
17	
<i>Wij leven voor Rik zijn goed en daarmee uit</i>	182
18	
<i>Als hij niet gaat, gaat gij, verstaan?</i>	190
19	
<i>Dat hij ons zou weten te vinden</i>	196
20	
<i>Gij onderschat de tamtam, Kamiel</i>	203
21	
<i>Misschien maakt ge van een mug een olifant</i>	214
22	
<i>Ik ben Rik III, met mij wordt niet gelachen</i>	219

PROLOOG

Een koude dag in mei

1

Maria had de auto niet horen aankomen, zozeer was ze in gedachten verzonken. Over de komende examens van haar jongste zoon. En over de veearts die niet was komen opdagen in de voormiddag, ondanks zijn stellige belofte. Plots draaide een blauwe Opel Kadett door de poort het boerenerf op. Maria vulde een gegalvaniseerde emmer aan de pomp. Ze wilde de kippen fris water geven. En de hond. Zowel de kippen als de hond hadden de onhebbelijke gewoonte om hun drinkbak om te kieperen. Daar was niets aan te doen. Het waren maar dieren, ze wisten niet beter. Het was een koude dag in mei van het jaar 1987. Maria prevelde een schietgebed toen de onbekende wagen in het midden van het erf halt hield en de al even onbekende bestuurder achter het stuur bleef zitten. Minutenlang, zo leek het toch. Ze wilde haar man roepen, maar die was in de stal bezig met een kalvende koe, een werk dat niet onderbroken kon worden. Ze had haar vader kunnen roepen, maar die bereidde de kerkdienst van de volgende zondag voor aan de keukentafel. Haar vader was voorbidder in de Stevenistenkapel van Leerbeek. De stevenisten waren nog met een stuk of tweehonderd in het Pajottenland. Ze beleden een onschuldige, wat oubollige variant van een onmodisch katholicisme. De afscheiding van Rome dateerde nog uit de tijd van Napoleon.

Toen de bestuurder van de auto eindelijk uit de auto stapte, begon Dora woest te blaffen en aan haar ketting te rukken. Ze was een verbasterde scheper met een ruige vacht. Een luie hond ook, geen waker. Normaliter bewoog ze amper haar kop als er bezoek kwam op het erf. Ze herkende de meeste bezoekers aan hun stem en nog meer aan hun geur. Er kwamen haast nooit vreemden op bezoek.

De bezoeker had een geweer in zijn hand. De vrouw kende niets van geweren. Ze wist niet dat het wapen een .22 Long Rifle was. Ze dacht in paniek aan haar twee zonen, die thuis waren. De ene zat te studeren, de andere lag op zijn bed met erge tandpijn. Er klonk een schot. De hond blafte niet meer. De bezoeker richtte het wapen op de vrouw. Hij was groot en slank, had roodblond haar, een vollemaansgezicht en, opvallend, een hals vol puisten.

De deur van het woongedeelte ging open en de oude vader van Maria verscheen op de dorpel. Een seconde later zeeg hij neer, met een kogel in de borst. Alles ging snel dan. Maria wilde gillen, maar het geluid bleef in haar keel steken, net als de kogel die haar daar raakte. Ze bracht haar handen naar haar keel, het bloed stroomde langs haar armen, bevlekte haar kleren, druppelde op de oude kasseien van het erf. De vrouw zag nog hoe een van haar jongens naar buiten kwam gelopen, half struikelend over het lijk van zijn grootvader. Twee hevige knallen, een gesmoorde kreet. Net voor ze in elkaar zakte, bad de vrouw nog tot God, opdat die haar andere jongen zou willen sparen. Dan wist ze niets meer. Dat vond ze het ergste, dat ze moest sterven in onzekerheid.

Bestaat er een hiernamaals van waaruit de afgestorvenen op de aarde kunnen neerkijken? Een plaats waar alle stukjes van de levenspuzzel samenvallen en er antwoorden zijn voor alle waaroms? Maria Paridaens had zich de vraag nooit gesteld. Voor haar was geloven een evidentie. Na haar dood zou

de Heer voor haar zorgen. De praktische invulling van die kwestie was nooit aan haar besteed geweest.

2

Wat een geluk dat de kleine niet thuis is, was de eerste gedachte van Albert Pierreux toen hij in de schouder werd geraakt. En nog eens, een schot dat afketste tegen zijn bovenste rib. Hij wankelde, zakte langzaam door zijn knieën, poogde nog steun te zoeken bij een keukenstoel, die kletterend omverviel. Waar na hij met zijn hoofd tegen de grijze tegels knalde. Later wist hij niet goed of dat wel een passende gedachte was geweest. Zijn moeder lag immers naast hem te kermen op de vloer van de keuken. Ze bloedde overvloedig uit haar doorboorde wang. Ze hield er, in de drie levensjaren die haar na het drama nog gegund waren, pijn aan over bij het kauwen.

De kleine, dat was Christel, zijn kleindochter, zijn oogappel. De dochter van Rik Ganzemans, die net daarvoor de drukkerij was binnengedrongen, de leerjongen naar buiten had gejaagd met een gewerschot in het plafond, en hém, zijn schoonvader, met de loop van het wapen in de rug naar de achterkeuken had gedreven. Daar zat zijn bejaarde moeder groenten te snijden voor de soep. Juliennesoep. Ze kreeg niet de kans om ‘Wat doet ge toch jongen?’ te roepen. Rik Ganzemans had meteen vanuit de heup een schot gelost, dat haar had gemist. Rakelings. Het tweede schot was wel raak. Albert Pierreux stond er als verlamd bij. Rik had nog steeds geen woord gezegd. Hij had zijn schoonvader met een vreemde, bevroren glimlach aangekeken. Het was Albert opgevallen dat Riks handen hevig trilden, dat hij overvloedig zweette, dat hij onwerkelijk bleek zag, doorzichtig bijna.

Hij is knettergek, ik kan maar beter zwijgen. Misschien gaat hij wel weg als ik niets zeg.

Het was ijdele hoop gebleken.

Van dichtbij had Rik hem onder vuur genomen.

Ik ga dood, flitste het door zijn hoofd.

Maar hij was niet dood. Hoe was het mogelijk. Hij hield zich voor dood. Vanop de stenen vloer kon hij horen hoe Rik een stoel opraapte en dichterbij kwam.

Hij gaat ons moe afmaken, dacht hij, waarom houdt ze zich niet stil gelijk ik, waarom blijft ze zo kermen?

Maar Rik schoot niet meer. Albert hoorde hem zwaar ademen. Na een halve minuut, die een eeuwigheid leek, stommelde hij de keuken uit. Sloeg de deur achter zich dicht. Het water voor de soep kookte. De pendule in de hal sloeg drie uur.

Ik kan toch niet blijven liggen, sprak Albert zichzelf moed in, ik moet iets doen. Hij probeerde overeind te komen, ondanks de pijn. Zijn eerste poging mislukte omdat zijn moeder hem vastgreep bij zijn broekspijp en niet wilde lossen.

Moe, laat los, ik moet de ambulance bellen. En de politie.

Ze liet niet los, bleef maar jammeren. Hij had haar een trap gegeven, iets waar hij zich lang heel slecht over had gevoeld, maar het was de enige oplossing. Hij was naar de gang gekropen, letterlijk gekropen, had zich aan de kapstok omhoog gehesen naar de muurtelefoon en had de 900 gebeld.

Houdt ge mij soms voor de zot, had de man van de noodcentrale gezegd.

Die woorden zou hij nooit vergeten.

Hij hoorde loeiende sirenes in de straat. De leerjongen was naar huis gevlucht. Bijna hetzelfde verhaal daar. Zijn moeder had hem eerst niet willen geloven, had daarna toch de rijks-wacht gebeld. Albert hoorde de gendarmen roepen aan de voordeur. Toen werd het zwart voor zijn ogen.

3

Daar reed geen mens richting Franse grens. Rik Ganzemans was een zombie. Al had hij wel opflakkingen van een bezetene. Met dwaze gedachten.

Ze zullen mij niet krijgen, de smeerlappen die mijn droom willen verknallen. Ik moet en ik zal volgend jaar die selectie voor het WK in Ronse halen. Schitteren naast de Criq, niemand pakt me dat af. Maar wat is me dat hier? Zie die handen beven. Ik kan ze niet meer aan het stuur houden. Dju toch, dat had ik bij dat kalf van een Pierreux ook al. Alles werd vaag en wazig. Ik schoot er nochtans vol op, hé. Dood, dood, die rotzak moest dood. Voor al zijn gestook, voor het opkeuteren van ons Mylène, het inpalmen van ons Christelke. Maar waarom lieten mijn zenuwen me in de steek? Dju toch. Die pillen zeker? Voilà, daar heb je 't weer. Ik krijg die rammelkar van een Kadett niet meer onder controle.

Rik nam een deel van het gras in de berm mee en vermeed ternauwernood de gracht. Hij kon met een trage greep nipt de karabijn op de rechterstoel houden.

Nog een geluk dat die pomphouder in dinges – hoe heette dat Waalse gehucht weer? – in zijn deurgat bleef staan. Bij de BP in... wacht even... Brugelettes, zo heette het. Rare vent in zijn rode overall. Die bekeek me nogal toen ik het benzinepistool in het tankgat stak. Zag me dat er een labberlot uit. Maar allee, straks pak ik de grensovergang bij Maubeuge en rijd richting Fourmies. Tussen de velden van Noord-Frankrijk gaat geen kat me vinden.

Rik haalde zijn portefeuille uit de binnenzak en schatte de inhoud in. Een dikke vijfduizend frank. Daar kon hij nog een poos mee voort. De vermoeidheid speelde hem steeds meer parten. Zijn ogen vielen dicht. Waarna seconden later een schok door zijn lijf trok en zijn hartenklop boven de honderdveer-

tig uitschoot. Uit paniek greep hij naar de borst. Het moest de mix van Pervitine en Stenamine zijn. Zonder nadenken had hij een kleine hand vol doorgespoeld met een slok kraanwater. En de dokter in Melsele had nog zo gezegd om niet te overdrijven.

Verdomme, ik word kotsmisselijk. In geen uren gegeten. Alleen bloed van neergeschoten mensen gezien.

Hij verzeilde in een handomdraai in een bui van neerslachtigheid. Hij weende onbedaarlijk en zigzagde over de hobbelige steenweg van Vaudignies naar Ruelles.

Christelke, ga ik u nog eens zien? Nog eens kunnen vastpakken?

Slap makende gedachte. Hij wilde ze weg, maar ze bleef woekeren. Tot een tegenligger hem uit zijn lethargie hielp. Luid getoeter van de rode Porsche bracht hem weer in zijn bewustzijn van vluchteling.

Omhooggevallen vent. Als ik wereldkampioen ben, gaan diknekken als gij voor mij knielen.

Het was aan de Ferme Jean, bij het binnenrijden van Neufmaison, dat Rik een vreemd gebrom waarnam. Of was het weer dat geratel in het rechteroor? De vervelende afwijking waar hij in dancings ook last van had.

Wacht, hoe heet dat weer? Iets met -itus vanachter. Maar allee, jong, die irritatie kan ik nu wel missen.

Hij voelde het zweet over de rug stromen en door de bilnaad zijn balzak natmaken. Op de radio werd een liedjesprogramma onderbroken voor een bijzonder bericht.

Oproep van de politie: na een schietpartij in Bogaarden zoeken de politiediensten de genoemde Hendrik Ganzemans. Hij verplaatst zich in een blauwe Opel Kadett met de nummerplaat DUF 407 in de omgeving van Bergen. Wie inlichtingen over genoemde of zijn voertuig kan verschaffen, gelieve dringend contact op te nemen met de dichtstbijzijnde politiepost.

Baf, klop op de kop, verlamvend, verstijvend. Rik stopte in de berm, strompelde zijn auto uit en kotste groengele gal uit. Het lawaai in het oor werd nog helser. Hij keek op en zag de bron van het geratel: een helikopter, wit met strepen, van de rijkswacht. Het toestel vloog razendsnel op hem af. Rik kroop op handen en voeten om de auto heen, hees zich de bestuurdersstoel op en duwde het gaspedaal diep in. Het was op de laatste brokjes energie van de circa 250 milligram amfetamine dat hij aan een verschroeiende rit begon. Geen pees aan zijn lijf die niet trilde. Geen lob onder de hersenpan die niet op scheuren stond. Getroffen wild, aangeslagen slachtvee. Hij keek in de achteruitkijkspiegel en schrok van zijn uitgedoofde blik.

De blauwe Kadett stoof Sirault in. In de Rue Pol Gigot ontweek hij maar net twee fietsende meisjes. Bij een wegversmalling kneep hij de ogen dicht. Links schampte hij een paaltje. En dan, bij het openen van de oogleden, zag hij twee monsters opduiken. Grijsgeschilderde tanks op wielen. Bij de splitsing, eentje links, eentje rechts. Met op de treeplanken en boven op de oorlogstuigen grijsgroen ingepakte wezens. Gehelmd, gelaarsd, met een mondsjaal om en de mitrailleur in aanslag.

Riks brein implodeerde. De zware rit was gereden. Instinctief koos hij nog voor het veld. En strandde in een gracht. De leden van de Groep Diane omsingelden razendsnel de Kadett.

Voertuig verlaten, handen in de nek!

Wel tien lopen waren op hem gericht. Vreemd genoeg daalde een rust over hem neer. Alsof een vredig gevoel hem verlostte. Rik greep als in slow motion de karabijn en richtte de punt van de loop tussen kin en adamsappel. Hij prevelde een laatste zin. Moeder Paula, kunt ge mij vergeven? Hij zuchtte diep. En haalde de trekker over.

Kamiel Van Daele had geen oog dichtgedaan. De hele nacht liggen woelen. Woekerende onheilsgedachten wisselden af met vervloekingen naar die rosse nepcoureur. Vijf keer was hij opgestaan. Voor schijnplasjes, voor heen-en-weergehol op de overloop. Marleen was er wakker van geworden.

Maar allee, Miel, trekt u dat toch zo niet aan. Dat die Ganzemans een moordenaar was, dat kunt ge uzelf toch niet verwijten. Kom, leg u neer en probeer wat te slapen. Of verzwijgt ge mij het een en het ander? Ge zit er toch voor niks tussen, hé?

Die insinuatie deed hem kokhalzen. Zijn slecht verteerde spaghetti carbonara reikte hem tot aan het keelgat. Hij proefde verlept eigeel aan de achterkant van zijn gehemelte. De oprispingen waren begonnen bij het horen van de onheilstijding in het nieuws.

In Bogaarden, een gemeente in het Pajottenland, heeft een schutter zeven mensen vermoord, drie ernstig verwond en vervolgens zelfmoord gepleegd. Het is 's lands grootste moordpartij ooit.

Kamiel – Mieleken voor de vrienden – had niet lang moeten nadenken toen er meer details bekend raakten. Alles wees erop dat de dader die kwistenbiebel van een Ganzemans was. Dat het een aparte kerel was, had hij lang in de mot. Dat zijn stoppen zouden doorslaan, had hij nooit gepeinsd. Mieleken sloeg zich voor het hoofd: had ik hem maar meteen gezegd dat hij voor de wielerstiel niet deugde. En was ik verdekke maar niet ingegaan op zijn grieven en voorstellen.

Verdomme toch, mij zo laten flikken door een belachelijke vent. Dat is nu tien jaar dat ik trainer bij De Dendervrienden ben, nooit heb ik met een coureur last gehad. Miljaar, stelt u nu eens voor dat hij een briefke achtergelaten heeft. Met de boodschap dat ik hem om zeep geholpen heb. Door hem naar

die dokter te sturen voor het spul. Als de speurders dat ontdekken, kom ik voor de *juge*. En is mijn goeie naam beklad. Dan kan ik nooit meer buitenkomen.

Aan de ontbijttafel zat Kamiel nog met de handen in de haren. Een halve boterham met belegen kaas had hij naar binnen gewrongen. Marleen kon het niet blijven aanzien.

Ge moet iets eten, Mieleken. Ge gaat er anders onderdoor geraken. Allee vooruit, verzet uw gedachten. Die kerel verdient geen compassie. Stop met piekeren. Is 't vandaag geen koers in Belsele? Awel, steek uw kop eens buiten. Onder de mensen komen gaat u goed doen.

Kamiel murmelde wat, zocht naar een recht stuk in zijn kromme gedachten en veerde opeens recht.

Ge hebt gelijk. Ik bel voorzitter Vanderstukken en vraag of hij meegaat. Als ambetanteriken om ons gedacht vragen, kan Jaak ze wel van antwoord dienen. Marleen, zijt gerust. Ik ga me herpakken.

Waarna hij schijnbaar manmoedig een boterham vol met confituur smeerde. Rabarber. Zoals Marleen confituur maakte, deed niemand dat. Het lag aan de suiker. Ze was er uiterst gul mee. Marleen was een crème van een madam.

Op Puivelde Koerse, met start en aankomst in Belsele, was het een drukte van jewelste. Kinderen jengelden om nog een beurt aan het eendjeskraam en op de parapluutjesmolen, jongelui ramden hun jetons in gleuven en rukten driftig aan speelautomaten. Van Daele en Vanderstukken meden de massa en wandelden in gespeelde rust tussen de volgauto's op de ploegenparking. Ze sloegen een babbeltje met Adrie van der Poel, Jan Bogaert, Ludo Frijns en Yves Godimus. Over koetjes en kalfjes, deraillieurs en zadelpennen. Gebruikelijke smalltalk onder coureurs.

Ge hebt u toch goed in orde gezet, hé, vroeg Van Daele felzend aan Rudy Mangelschots, een ancien onder de deelnemers. Vermakelijk schampschot.

Natuurlijk, reageerde Mangelschots prompt, met het beste spul. Maar ssst, tegen niemand zeggen, hé.

Waarop een knipooog en gegrinnik volgden. Schijnheiligheid hield al decennia het coureursimago in stand. Het was na een dik kwartier dat een passant de gevreesde vraag stelde.

Seg, die zevenvoudige moord, verschrikkelijk, hé. Die Ganzemans, reed die niet in jullie ploeg?

Helaas, maar hij was lang weg. Zelf beslist. Hij zal wel ingezien hebben dat hij te plat was voor de stiel. Spijtige zaak, hé. En pijnlijk voor al die families. Ik zou niet in hun plaats willen zijn. Allee, wij moeten nog wat babbeltjes slaan. Salut, hé.

Vanderstukken was een meester in het afwimpelen.

Zei de voorzitter van De Dendervrienden plots: Akkerdju, is dat die krullenkop van het BRT-nieuws niet. 't Zal toch niet waar zijn, hé. Miljaar, dat is hem. Die smalle met zijn lange pardessus, die van de misdaadzaken. Hoe heet hij weer? Wies Van Miegem, ja, dat is 't. En die ernaast, ken ik ook. Die klets-kop, dat is den Dujardin. Een West-Vlaming. Geen simpele, Kamiel. Maken dat we weg zijn.

Het afdruipen kwam te laat! Daar stak Van Miegem de verbouwereerde Van Daele een microfoon onder de neus.

Wat was uw band met Rik Ganzemans, meneer Van Daele?

Mieleken, anders rad van tong, stamelde en trok wit weg. Met een wilde zwaai kieperde hij de microfoon uit Van Miegems hand, maakte rechtsomkeert en snelde als een wezel weg. In een schrikschijterig drafje, zijn voorzitter achterlatend. Mieleken zigzagde door de rennerszone en het lunapark en sprintte recht naar de geparkeerde Volvo van De Dendervrienden. Waarna hij van het beven pas bij de vierde poging de sleutel in het contact kreeg en vierklauwens richting oosten reed. Thuis beval hij Marleen direct haar winkel te sluiten en een koffer voor twee te maken, voor een trip van een dikke week. De geschrokken vrouw wist niet waar ze het had, maar zag

aan Mielekens opgenaaide toestand dat tegenpruttelen zinloos was.

Die late namiddag zat het echtpaar Van Daele aan de bar van Les Fourches, het vakantiehuis van Loisirs et Vacances aan een meander van de Semois, in Herbeumont. Waar het personeel van koersen geen weet had en alleen wat sportkennis had over de betreurde Serge Reding, in Herbeumont begraven en bijna helemaal vergeten. Mieleken bestelde zijn vierde Rochefort 10.

Overdrijft ge niet, Kamiel? Wanneer gaat ge me nu de waarheid vertellen?

Zwijg Marleen, ik moet die miserie verwerken. Laat me even en pak nog een cointreauke. Vanavond gaan we naar het dorp. In café Les Ardennes nog wat potten pakken bij die twee plezante homo's. Om mijn zinnen te verzetten.

Marleen deed er het zwijgen toe. Was het van nog een cointreau of van alteratie? Wie zal het zeggen? Feit is dat ze naar haar zakdoek greep en daarin met een snik haar angst verborg. En Kamiel, die schakelde over op Chimay blauw. Het was twee weken later pas dat hij te horen kreeg wie Puivelde Koerse gewonnen had. Benjamin Van Itterbeeck, den Bennie, nog zo'n kraan in 's renners grootste kunst: het zwijgen.

© 2025 Manteau / Standaard Uitgeverij nv,
Franklin Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen
Louis van Dievel en Michel Wuyts

Vertegenwoordiging in Nederland:
New Book Collective, Utrecht
www.newbookcollective.com

Eerste druk maart 2025

Omslagontwerp: Bart Luijten
Opmaak binnenwerk: Ready2Print
Auteursfoto: © Bart Van der Moeren

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand
of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch,
mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 223 4138 4

D/2025/0034/003

NUR 305